БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 12 (6447)
ЯНВАРИИН 17
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Арадай кандидадууд

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Республикымнай городуудта ба хүдөө нютагуудта ажалшадай депутадуудай аймагай, городской, городуудтахи районно, сомоной, сельскэ ба поселково Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ эхилбэ. Промышленна предприятинуудта, колхозуудта, МТС-үүдтэ, эмхи зургаануудта — хаа хаанагүй һунгалтын урда тээхи суглаанууд политическэ ба ажалай айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Һунгагшад болбол гүрэнэй засаг түрын нютагай органуудай депутадта бүгэдэарадай түрүүшын кандидадаар советскэ арадай ба прогрессивнэ бүхы хүн түрэлтэнэй инаг вождь ба багша Иосиф Виссарионович Сталиниие туйлай ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда дэбжүүлнэ. Сталин — бүгэдэарадай агуухэ зол жаргалай наран мүн, Сталин — эб найрамдал мүн, Сталин — коммунизмын түгэс илалтын туг мүн гэжэ советскэ хүнүүд үнэн сэдьхэлһээ хэлэдэг.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай гениальна зохёолоор, партиин XIX съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ тэрэнэй хэлэһэн сэсэн мэргэн үгэнүүдээр, тус съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон үргэн олон ажалша ниитын политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээл дам саашадаа үргэдэнэ.

Коммунистическэ партиин, советскэ правительствын, агуухэ Сталинай хүтэлбэреэр коммунизм байгуулха хэрэгтээ советскэ арадууд шэнэ шэнэ илалтануудые туйлана. 1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүд манай орон дотор коммунизм байгуулгын асари ехэ программа мүн.

Манай ороной бүхы ажабайдалда, коммунизм байгуулгын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ СССР-эй политическэ үндэһэ һуури бологшо ажалшадай депутадуудай Соведүүд тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд болбол гүрэнэй засагай нютагуудтахи органууд мүн. Тэдэнэр хадаа мэдэлдээ байһан захиргаанай органуудай бүхы ажалябуулгые хүтэлбэрилнэ, парти, правительствын хамаг шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлнэ. Коммунистическэ парти болбол советскэ органуудые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, тэдэнэй эмхидхэхы үүргые улам дээшэлүүлхэ тухайда саг үргэлжын анхарал оролдолго гартана. Мүнөө нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтанууд советскэ органуудай хүдэлмэриие дам саашадань һайжаруулха байна.

Партийна ба гүрэнэй байгуулалтын бүхы гол шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ кадрнууд гээшэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг гэжэ Коммунистическэ парти, нүхэр Сталин һургана. Тиимэһээ манай ороной үргэн ниитэ ажалшад, тэрэ тоодо манай республикыншье ажалшад, ажал хэрэг дээрээ үнэхөөр шалгарһан, Коммунистическэ партидаа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байһанаа харуулһан эгээл эрхим хүнүүдээ, түрүү хүбүүд, басагадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлнэ.

Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Социалистическэ Ажалай Герой, Иволгын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Будацырен Тугутович Тугутовые дэбжүүлһэн байна. Мүн Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үнинэй гэшүүн, колхозойнгоо түрүүлэгшэ Батамунко Цыдыпович Цыдыповые дэбжүүлээ.

— Батамунко Цыдыпович хаанта хархис засагай үедэ нютагайнгаа нюдарган баяшуулай барлаг зарсань боложо ябатараа, советскэ засагай ашаар үгытэй ядуу байдалһаа огтолон хахасажа, эрдэм бэшэг шудалжа, эрын бэрхэ, эрхимүүдэй эрхим хүн болоо. Тэрэ хадаа Коммунистическэ партяар хүмүүжүүлэгдээ. Манай этигэл найдабариие Батамунко Цыдыповичын гүйсэд дүүргэхэ байһаниинь лабтай — гэжэ тус колхозой гэшүүд бултадаа мэдүүлнэ.

Мүн нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан Нина Федоровна Митряшина, Галуута-Нуурай шахтын шахтер Александр Иванович Кыштымов, Бичурын аймагай Окино-Ключевскойн МТС-эй тракторна бригадын бригадир Клим Федорович Мельников, Зэдын аймагай Петропавловска тосхоной дунда һургуулиин багша Александра Григорьевна Бураева ба бусад олон нүхэд дэбжүүлэгдэһэн байна.

Мүнөө болохоёо байгаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд хадаа Ленин—Сталинай партиие тойрон ажалша ниитын бата нигтаар жагсаһые, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлые дахинаа эли тодоор харуулха байна.

Сталинска Конституцяар үндэһэлэгдэһэн советскэ һунгуулиин системэ хадаа гүрэнэйнгөө засагай органуудта өөрынгөө дураар, ямаршье хашалангүйгөөр һунгаха эрхэеэ һунгагша бүхэнэй бүримүһэн эдэлхэ ябадал гүйсэдөөр хангана.

Советскэ социалистическэ демократи болбол «буржуазна демократи» гэдэгһээ, мүлжэгшэ ангиин худал хуурмаг демократиһаа һураг жажаггүй илгаатай юм. «Урдань буржуази либеральна ябадал гаргадаг байгаа, буржуазно-демократическа сүлөөе хамгаалдаг, тингэжэ арадай дунда өөрыгөө суутай болгодог байгаа. Мүнөө либерализмһаа мүр сараашье үлөөгүй. «Личностиин сүлөө» гэдэг байхаяа болинхой, — мүнөө имагта капиталтай хүнүүд лэ личностиин эрхэтэй гэжэ мэдэрэгдэдэг, харин бусад бүхы гражданинууд гансал мүлжэхын тулада хэрэгтэй хүн дүрсэтэй түүхэй материал гэжэ тоологдодог байна. Хүнүүдэй ба нацануудай тэгшэ эрхын принцип гэшхэгдэн хаягданхай, тэрэ хадаа мүлжэгшэ үсөөнхидэй бүрин эрхын ба мүлжэгдэгшэ олонхи гражданинуудай эрхэгүй байлгын принципээр һэлгэгдэнхэй. Буржуазно-демократическа сүлөөгэй туг хэрэггүй гэжэ хаягданхай» гэжэ КПСС-эй XIX съезд дээрэ нүхэр Сталин хэлээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь соо Америкын Холбоото Штадуудта болоһон һунгалтанууд буржуазна демократи гэдэгээ үндэһөөрөө худал хуурмаг байһыень дахинаа харуулба. Тэдэ һунгалтанууд полициинхидэй хэрзэгы шэрүүн мүрдэлгэ хэһээлтын оршон байдалда үнгэрэгдэһэн байна.

Тиихэдэ манай орон дотор һунгалтанууд тон сүлөөтэйгөөр үнгэрэгдэдэг, бүгэдэниитын, сэхэ ба тэгшэ эрхэеэ һунгагша бүхэнэй гүйсэд дүүрэнээр эдэлхэ бүхы услови манда байгуулагданхай.

Мүнөө һунгуулиин кампанида коммунистнууд болбол партийнабэшэ ажалшадтай нэгэ блок хэжэ хабадана. Энэ хадаа Ленин — Сталинай партиие тойрон ажалша ниитын ниттаар жагсаһые, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй Сталинска блогой эбдэршэгүй байһые үшөө дахин эли тодоор харуулха байна.

„Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө“ уласхоорондын Сталинска шангуудые олголгын Комитедтэ

Бразильска эхэнэрнүүдэй Федерациин ажал-ябуулагша Элиза Бранкода уласхоорондын Сталинска шан барюулагдаба

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шан үсэгэлдэр Кремлиин Свердловскэ зал соо бразильска эхэнэрнүүдэй Федерациин ажал-ябуулагша Элиза Бранкода барюулагдаба. Шан барюулха үедэ советскэ олониитын олон түлөөлэгшэд байлсаба.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Жоржи Амаду гэгшээр тэлгойлогдон эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессто ошоод, мүнөө Советскэ Союзда айлшалан ерэһэн Бразилиин делегаци Элиза Бранкода шан барюулха үедэ байлсаба.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ өөрынгөө оруулалта хэжэ байгаа бразильска арадай түлөөлэгшэдые сугларагшад халуунаар амаршалаа.

Уласхоорондын Сталинска шангай лауреадай алтан медаль ба дипломые Элиза Бранкода барюулха зуураа, Комитедэй түрүүлэгшэ академик Д. В. Скобельцын хадаа шан олгоходоо Комитет Корейдэхи дайнда Бразилиин хабаадалгада эсэргүү Элиза Бранкын ба бразильска патриодуудай хэһэн эрэлхэг тэмсэлые үндэрөөр сэгнэһэн дэлхэйн демократическа үргэн олониитын һаналые мэдүүлээ гэжэ тэмдэглэбэ.

Уранзохёолшо **Константин Симонов**, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй харюусалгата секретарь **Л. И. Петрова**, советскэ залуушуулай Антифашистска комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **А. А. Славнов** амаршалгын үгэ хэлэжэ, советскэ ниитын организацинуудай үмэнэһөө лауреадые халуунаар амаршалаа.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактура» гэжэ комбинадай хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай үмэнэһөө комбинадай бүд нэхэгшэ-стахановка **Д. П. Смирнова** Элиза Бранкое халуунаар амаршалба.

Бразильска делегациин гэшүүн, Бразилиин ба США-гэй хоорондохи сэрэгэй хэлсээндэ эсэргүү тэмсэхэ Национальна комитедэй түрүүлэгшэ генерал Эдгар Буксбаум тодо хурса үгэ хэлэбэ.

Сугларагшад уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Элиза Бранкын хэлэһэн сэдьхэл доһолгомо үгые ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Элиза Бранкын хэлэһэн үгэ

«Господин түрүүлэгшэ! Хүндэтэ ханинар!

Өөрынгөө баярые үгэнүүдээр хэлэжэ шадахагүй байнаб. Би агуухэ золдо хүртөөб. Өөрынгөө шэн зоригто ба үсэд шанга тэмсэлээр энэ шан абаха эрхэ туйлаһан бразильска арад намаар дамжуулан шагнагдаба гэжэ бодоогүйһаа, эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шан хүлеэн абаха гээшэ намда бэрхэтэй байха һэн.

Энэ шан ехэ харюусалга даалгана. Энэ шанда зүбөөр хүртэһэнөө бразильска арад харуулжа шадаха юм: тэрэ хадаа эб найрамдал хамгаалха хүдэлөөе хойшодоо улам шангадхаха, дай үүдхэгшэ хойто-американска этэгээдүүдэй зүгһөө аюулда оруулагдажа байгаа өөрынгөө национальна суверенитедые хамгаалха байна.

Эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шан хадаа эб найрамдалай ба национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ арадые зоригжуулагша ехэ хэрэг мүн. Сталинай нэрэ—арадуудай зоригжолой асари ехэ үндэһэ мүн. 1951 ондо манай хүндэтэ уранзохёолшо Жоржи Амадуда эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шангые олголго хадаа Бразилида эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөе ехээр дэбжүүлхэ, минии ороной национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлые шангадхаха шухала факторнуудай нэгэниинь болоо.

Мүнөөдэр бидэнэр агуухэ золдо дахин хүртэбэбди. Энээгээр омогорхэн, бүхы бразильска арад Сталинай нэрэмжэтэ шангые харюулхын тула хүсэеэ хайралхагүй гэжэ этигэнэб. Бразильска арад манай үдэрнүүдэй агуухэ тэмсэлэй тугые — Эхэ оронойнгоо бэеэ даа-ха байдалай ба эб найрамдалай тугые улам дээшэнь үргэнэ.

Энэ үндэр шангые намда олголго хадаа бүхы дэлхэйн тэмсэжэ байгаа эхэнэрнүүдтэ, тэрэ тоодо өөһэдынтөө эрэ нүхэдөө, аха дүүнэрэй ба хүбүүдэй ами наһа хамгаалагша Латинска Америкын эхэнэрнүүдтэ советскэ арадай баяр баясхалантай ба инаг дуратай байһанай гэршэ мүн гэжэ жиирэй эхэ би мэдэрнэб. Эхэнэрнүүд бидэнэр дайнда хоёр дахин ехээр зэбүүрхэнэбди: хүсэрхэлгэдэ, гасалан зоболондо дураа гутадаг хүнүүд туладаа бидэнэр дайнда зэбүүрхэнэбди. Өөрынгөө үхибүүдые хүгжөөжэ ба хүмүүжүүлжэ, өөрынгөө ашанарые бүүбэйлжэ байгаа эхэнүүд туладаа бидэнэр тэрээндэ зэбүүрхэнэбди. Эб найрамдал хамгаалхадаа, бидэнэр манай гуламтануудые, эрэ нүхэдэйнгөө ажалые, манай үхибүүдэй илдам хүхюун энеэдые, манай хүбүүдэй ерээдүйе ба манай басагадай нэрэ солые хамгаалнабди. Бидэнэр бүхы дэлхэйн үхибүүдые хамгаалнабди. Бидэнэр сэдьхэлдээ ойро дүтын хүнүүдтэй хамта зол жаргалтайгаар ажаһууха арюун нангин эрхэеэ хамгаалнабди.

Энэ баярта часта бүхы эхэнэрнүүдые—Латинска Америкын эб найрамдалай түлөө баатарлиг тэмсэлшэдые, илангаяа Бразилиин эхэнэрнүүдые амаршалхыемни намда зүбшөөгыт. Бразильска эхэнэрнүүд эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадана: Эб найрамдалай Пакт баталха тухай хандалгада Бразили дотор табан миллион хүн гар табяа, тэдэнэй 900 мянган хүнэй гарые эхэнэрнүүд табюулаа; тэдэнэр Бразилиин ба Холбоото Штадуудай хоорондохи сэрэгэй хэлсээе — богоолшолгын ба дайнай хэлсээе парламентын ратификацилгада эсэргүү тэмсэнэ, өөһэдынгөө гайхамшагта тэмсэлээр тэдэнэр Корей руу бразильска солдадуудай эльгээгдэхэ ябадал тохёолдуулаагүй.

Бразильска эхэнэрнүүдые амаршалаад, би тэдэнэй үмэнэһөө бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдтэ хандан, ингэжэ хэлэхэ хүсэлтэй байнаб: бразильска эхэнэрнүүд бидэнэр — эхэнүүд, патриотканууд, тиимэ болохолоороо эб найрамдалай тала баригшад үүсхэлые өөһэдынгөө гарта, эхэ орондоо халуунаар инаглан дурладаг эхэнүүдэй хүсэтэй гарта абахабди, хойто-американска агрессорнүүдэй интересүүдэй тулада Корей руу гү, али дэлхэйн ямар нэгэн ондоо хүбида үхэхөөр манай эрэ нүхэдые ба хүбүүдые эльгээхэ ябадал тохёолдуулхагүйбди! Арадуудта хандан, бидэнэр ингэжэ хэлэнэбди: бидэнэр бузар зонхилолгодо захирагдахагүйбди! Манай арад корейскэ арадта эсэргүү дайлалдахагүй, манай солдадууд американска генералнуудай команда доро орохогүй, тиин энээниие бидэнэр өөһэдынгөө бодото хэрэгүүдээр харуулхабди. **Манай хүбүүд, солдадууд Корей ошохогүй, тэдэнэр хэзээдэшье агрессорнүүд болохогүй! (Альгаташалга).**

Бразильска эхэнэрнүүд бидэнэр 1946 оной эхеэр Бразилиин парламентда гайхамшагта патриодой, найдабариин рыцариин хэлэһэн нимэ агуухэ үгэнүүдые сэдьхэлдээ урин наринаар хадагалан ябанабди. **«Бразильска арад советскэ арадта эсэргүү зэбсэг хэзээдэшье далайхагүй» (нэрьемэ альгаташалга).** Луис Карлос Престесэй эдэ үгэнүүд **манай үгэнүүд гээшэ, тиин би бразильска эхэнэрнүүдэй үмэнэһөө эдэ үгэнүүдые эндэ дабтанаб.**

Бразилида эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн национальна суверенитедые сахихын түлөө хүндэ тэмсэлдэ бэхижэнэ, эб найрамдал хамгаалхэ арадуудай агуухэ Конгрессто бэлэдхэлэй хэгдэжэ байха үедэ, энээнэй **урда тээ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ хамаагүйгөөр хандадаг байһан хүнүүд,** минии эхэ ороной хүн зоной **улам шэнэ түлөөлэгшэд эдэбхитэй тэмсэлдэ оролсобо гэжэ бидэнэр тэмдэглэжэ шадаха байнабди. Политическэ, шажанай, профсоюзна ба сэрэгэй элитэ ажалябуулагшад, мүн тохёолдожо байгаа аюулые һаяхан болотор ойлгоогүй байһан Бразилиин интеллигенциин түлөөлэгшэд эб найрамдалай тала баригшадта хамаадана. Бразилиин ба Холбоото Штадуудай хоорондын сэрэгэй хэлсээндэ эсэргүү тэмсэлэй Национальна Комитедэй түрүүлэгшэ генерал Эдгар Буксбаум тэдэнэй дунда байна,** энэ зал соо тэрэнэй байлсалга намайе илангаяа ехээр баясуулна. Мүнөө генерал Буксбаум хэдэн миллион хүнтэй армиие, эб найрамдалай түлөө Бразилида тэмсэжэ байгаа хүнүүдэй армиие, бүхы арминуудһаа эгээн хүсэтэй ба шадабаритай армиие командална. **(Альгаташалга).**

Энэ баяр жабхаланта часта би эб найрамдал хамгаалагша бүхы бразилецуудые амаршалнаб; энэ шангай үндэр нэрэ хүндые намтай хамтадаа тэдэнэй хубаалдахые хүсэнэб.

Эхэ орондоо, үхибүүдтээ дуратай бразильска эхэ би Советскэ Союзда гүн гүнзэгыгөөр инаглан дурладаг байһанаа мэдүүлнэб. Өөрынгөө ороной эхэнэрнүүдые мянган жэлэй богоолшолгоһоо сүлөөлһэн, һая үнгэрһэн сагта байлдаанай поли дээрэ Эхэ ороноо хамгаалан, манай үхибүүдтэшье сүлөөтэйгөөр ажаһууха эрхэ дайшалан үгэһэн Советскэ арадта эхэнэрнүүд бидэнэр баясхалан хүргэнэбди. Мүнөө Советскэ Союзай арадууд хадаа эб найрамдалай ба бүхы хүн түрэлтэнэй зол жаргалай хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанай эгээн тодо жэшээ, бусад арадуудай бэеэ дааха байдал ба суверенитедые бүрин хүндэлхэ эгээн гайхамшагта жэшээ харуулна. Бүхы дэлхэйн арадуудай хани —эб найрамдалда дуратай, алдарта, илагдашагүй Советскэ Союз улам бэхижэт лэ! Советскэ хүнүүдэй ажабайдалынь улам гайхамшагта ба баян, улам культурна ба жаргалтай болог лэ!

Советскэ арадуудай вождь ба багшада, Советскэ Союзые Ленинтэй хамтадаа байгуулһан ба байгуулжа байгаа хүндэ, эб найрамдалай агуухэ хамгаалагшада; эб найрамдал ба прогресс тээшэ, эрхэ сүлөө ба баяр жаргал тээшэ уряалан, манай үеын бүхы голосуудһаа эгээн гайхамшаг гоёор ба хүсэтэйгөөр соностодог сэсэн мэргэн голостой хүндэ, үхибүүдээ эрхэлүүлхэ, үхибүүдэйнгээ ажабайдал хангаха гэһэн бүхы дэлхэйн эхэнүүдэй эрхые хамгаалагша хүндэ—Генералиссимус **Сталинда** басаган ёһоной дура инаглалаа мэдүүлхые хүсэнэб. **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга).** Маниие тэрэнэй һургаһан бүхы юумэнэй түлөө, манда тэрэнэй үгэһэн бүхы юумэнэй түлөө һайн даа!

Бразильска арад ба эб найрамдалай түлөө тэрэнэй тэмсэл мандаха болтогой!

Эб найрамдалай тала баригшадай бүхэдэлхэйн агуухэ хүдэлөөн мандаха болтогой!

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдэһэн арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!

Эб найрамдалай илагдашагүй түшэг тулгуури—Советскэ Союз мандаха болтогой!

Эб найрамдалда инаг дуратай байха үзэлөөр арадуудые хүмүүжүүлэгшэ Генералиссимус **Сталин** мандаха болтогой!» **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга. Бүгэдөөрөө хүл дээрээ бодоно).**

(ТАСС).

В. И. Ленинэй наһа бараһаар 29 жэлэй ойдо

Улан-Удын Железнодорожно районой ажалшад бүхы хүн түрэлтэнэй агуухэ вождь Владимир Ильич Ленинэй наһа бараһаар 29 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

Мүнөө В. И. Ленинэй ажал-ябуулга ба ажабайдал тухай лекци, хөөрэлдөөнүүд паровозо-вагонно, мотор заһабарилгын заводуудай цехүүдтэ, түмэр замай узелай предприятинуудта үнгэргэгдэнэ. Район дотор 2 мянга гаран агитаторнууд «Ленингүйгөөр, нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр 29 жэлэй турша да Ленинэй зааһан замаар ябанабди» гэһэн темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Мүн энэ темээр олон лекци үнгэргэгдөө.

Агуухэ Ленинэй наһа бараһаар 29 жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаанууд январиин 17-до ба 18 да һунгуулиин участогуудта болохо. Эндэ гениальна вождь В. И. Ленинэй ажал-ябуулга тухай элидхэл КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэд ба пропагандистнууд хэлэхэ байна.

ВЦСПС-эй СЕКРЕТАРИАДТА

Хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта туһаламжа үзүүлхэ тухай

Хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта туһаламжа үзүүлхэ талаар профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие шангадхаха зорилгоор ВЦСПС-эй секретариат болбол һургуулинуудые гэрээр, түхеэрэлгээр хангаха, һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлгэдэ һургуулиин директорнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ, залуушуулай һуралсалай занятида ябахын тула шухала условинуудые предприятинуудай байгуулха ябадалда хиналта эмхидхэхыень профсоюзуудай комитедүүд ба соведүүдые уялгаба.

Фабрично-заводской ба нютагай комитедүүд болбол хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта залуу хүдэлмэришэд ба албахаагшадые үргэнөөр хабаадуулха, һурагшадай занятидаа ерэлгэ ба һуралсалайнь шанарай түлөө саг үргэлжын хиналта табиха, учебнигүүдые ба бэшэхэ хэрэгсэлнүүдые абаха ябадалдань тэдээндэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Профсоюзуудай комитедүүд хадаа ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамтадаа һурагшадай ажаһуудалай условиие саашадань һайжаруулха, тэдэнэй занятидаа бэлэдхэхэ байра үгэхэ хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Фабрично-заводской ба нютагай комитедүүд болбол хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулиин һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, тэдэнэй һургуулиһаа олоһон эрдэм мэдэрэлые бэхижүүлгэдэ туһалха лекцинүүд ба элидхэлнүүдые хододоо эмхидхэхэ ёһотой. Профсоюзна библиотекэнүүд соо һурагшадай уншаха номой полконуудые байгуулха, номой фондые һуралсалай литератураар хангаха, тэдээндэ зорюулан литературна вечернүүд ба уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэхэ шухала.

Үйлэдбэриһөө таһарангүйгөөр һураха тухай эрилтые хангахын тула, хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулиин сетиие бүхы хэмжээгээр үргэдхэхэ ябадалые арадай гэгээрэлэй органуудтай хамта туйлаха гэжэ профсоюзуудай комитедүүдтэ ба соведүүдтэ дурадхагдаа.

(ТАСС).

Советскэ хүнүүдэй морально-политическэ нэгэдэлэй элитэ тодо гэршэ

Политическэ дэбжэлтын оршон байдалда

Сэлэнгын аймагай колхозууд болон МТС-үүдтэ, предприятинууд болон эмхи зургаануудта нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан ажалшадай суглаанууд олон хүнэй хабаадалгатайгаар, угаа ехэ политическэ оршон байдалда үнгэржэ байна. Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ болоһон суглаанда хоёр зуугаад шахуу хүнүүд ерээ. Колхозой үнинэй гэшүүн түмэршэ дархан Балжин Цыбиков түрүүн үгэ абаад, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Коммунист Дмитрий Самбуевич Мункожаповые бидэнэр булта мэдэдэг ба хүндэлдэг байнабди. Нүхэр Мункожапов манай хүдөө ажахын артелиие хоёр жэлһээ үлүү саг соо хүтэлбэрилжэ байна. Урдань гээгдэжэ ябаһан колхознай энэ үе соо аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гараба. Артелиимнай ниитын малай тоо толгой нилээд олошороо, таряалангай ургаса дээшэлээ, колхозой болон колхозникуудай доход ехэ болоо. Нүхэр Мункожаповые һунгуулиин № 6 Ноёхоной округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые би дурадханаб. Дмитрий Самбуевич манай этигэл найдабариие бүрин харюулжа шадаха гэжэ найданаб.

Удаань, һүнэй-товарна племенной фермые даагша нүхэр Цырснов, таряанажалай № 2 бригадын бригадир нүхэр Доржиев гэгшэд үгэ хэлэжэ, нүхэр Мункожаповай кандидатурые дэмжэбэ. Нүхэр Мункожаповые ажалшадай депутадуудай Сэлэнгын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэрине суглаан нэгэн дуугаар батална.

Колхозникууд Ноёхоной сомоной Соведэй депутадуудта кандидадуудаар тосхонойнгоо найман эрхим хүнүүдые дэбжүүлбэ. Тэдэнэрэй тоодо малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байһан түрүү һаалишад Янжима Баянтуевна Лумбунова, Цоу Батуевна Цыбикова гэгшэд оронхой. Нүхэр Лумбунова үнгэрэгшэ жэлдэ племенной үнеэн бүриһөө түсэбэй ёһоор 1400 литр һү һаахын орондо 2033 литр, нүхэр Цыбикова нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүриһөө 900 литр һү һаахын орондо 1050 литр һаагаа.

Галуута-Нуурай станциин паровозно депогой коллективтэ болоһон суглаан эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Һунгуулиин № 21 Гусиноозерско округһоо ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар депогой ахалагша машинист Александр Иванович **Кыштымов** энэ суглаагаар дэбжүүлэгдээ. Нүхэр Кыштымов түрүү түмэрзамша ба ниитын эдэбхитэй ажал ябуулагша юм.

Галуута-Нуурай поселково Соведэй депутадуудта кандидадуудаар депогой начальник, тягиин директор-подполковник Кирилл Георгиевич **Паньковые**, токарь Сергей Будажапович **Цыреновые**, котельщик Василий Никитович **Головиновые** ба узелай парткомой секретарь Содбо Дабаевич **Лубсандоржиевые** һунгагшад нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүл, промышленна предприятинуудай стахановецууд, советскэ интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд хаа хаанагүй дэбжүүлэгдэжэ байна.

Эрхим түрүү түмэрзамшад

Заиграйн аймагай колхозуудта предприятинуудта ба эмхи зургаануудта ажалшадай депутадуудай аймагай ба сельскэ Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ боложо байна.

Горхон станциин депогой түмэрзамайхидай суглаан боложо, ажалшадай депутадуудай Заиграйн аймагай Соведэй депутадта кандидадаар түрүү машинист Владимир Павлович Крицкий дэбжүүлэгдэбэ. Владимир Павлович ажалаараа суурхаһан эрхим түрүү түмэрзамшадай нэгэниинь юм. Тэрэ хадаа паровозоо нэгэшье һаадгүйгөөр, хурдан түргэнөөр ябуулдаг. 1952 оной туршада 79 тонно шулуу нүүрһэ алмаһан байна.

Мүн энэ суглаан дээрэ ажалшадай депутадуудай Горхоной сельскэ Соведэй депутадта кандидадаар локомотивай ахалагша машинист, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин гэшүүн Григорий Андреянович **Секисов** нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ.

Нүхэр Сталин—түрүүшын кандидат

Кабанскын аймагта нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ боложо байна. Һунгуулиин № 6 Ворошиловска округто болоһон һунгагшадай суглаанда хүнүүд олоороо суглараа. Эндэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд механизаторнууд болон хүдөөгэй интеллигенци Сталинска Конституцяар олгогдоһон эрхэеэ эдлэхын, аймагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхын тулада сугларба. Советскэ арадай вождь, бүхы дэлхэйн эб найрамдалай туг баригша Иосиф Виссарионович **Сталиниие** нютагайнгаа Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые колхозно ажалшад туйлай ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба.

Колхозно байгуулалтын бүхы илалтын нүхэр Сталинай нэрэтэй таһаршагүй холбоотой байһые, колхозуудай ниитын ажахые саашадань хүгжөөхэ ба колхозно ажалшадые бүри һайн байдалтай болгохо хэрэгтэ нүхэр Сталинай үдэр бүри анхаралаа хандуулжа байдагые үгэ хэлэгшэ бүхэн тэмдэглэбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан Нина Федоровна **Митряхина** депутадта кандидадаар мүн лэ нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ. Нүхэр Митряхина тухай колхозникууд Округин, Шемякин, Обедин гэгшэд хэлэбэд. Нүхэр Митряхина табан жэлэй турша соо һаалишаар ажаллаха зууртаа, өөрынгөө уялгые эрхимээр дүүргэнэ. Тугалнуудые хүйтэн байрада түлжүүлхэ гэһэн дүй дуршэлые тэрэ шадамараар хэрэглэнэ. Оролдосотой һаалишан республикын түрүү малшадай дүй дуршэлые анхаралтайгаар шудалдаг ба залуушуулые өөрынгөө дүй дуршэлдэ тон дуратайгаар һургадаг байха юм. Нүхэр Митряхина ажалдаа үнэн сэхээр хандаһанайнгаа ашаар энэ жэл тэрээндэ даалгагдаһан 8 үнеэдһээ 9 тугал абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна, тэрэшэлэн түсэбһөө гадуур һаамхай үнеэн бүриһөө 380 литр һү һаагаа. Нүхэр Митряхина хүдөө ажахынгаа артелиин ажабайдалда мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Һунгуулиин № 23 Посельскэ округто һунгагшад-загаһашадай суглаан угаа ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Энэ суглаан Кабанскын загаһанай заводой Шаманска загаһанай пунктын загаһа буйлуулагша Анисья Николаевна **Суворовае** депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Һунгуулиин № 9 Кировскэ округой һунгагшад өөрынгөө депутадта кандидадаар аймагай больницын главна врач Наталия Игнатьевна **Кузнецовае** дэбжүүлээ.

Һунгуулиин № 11 Станционно округто һунгагшадай суглаанда олон хүн хабаадаа. Депутадта кандидадаар үнинэй советскэ хүдэлмэрилэгшэ, ажалшадай депутадуудай Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдхэхы комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Яков Михайлович **Заиграевые** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые түмэрзамшад нэгэн дуугаар дэмжэбэ. Нүхэр Заиграев аймагай центрые болбосон түхэлтэй болгохо ба ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгые һайжаруулха талаар ехэ оролдолго гаргадаг.

Брянскын сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Энэ суглаан депутадта кандидадаар сельпогой түрүүлэгшын орлогшо Евдокия Никитична **Марковае** дэбжүүлһэн байна. Нүхэр Марковагай кандидатурые «Красное Знамя» колхозой гэшүүд мүн лэ дэмжэбэ.

Һунгуулиин № 16 Колесовско округой һунгагшад, Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Темлюйскэ МТС-эй дүй дуршэлтэй тракторист Прокопий Андреевич **Бурлаковые** нэгэн дуугаар дэбжүүлээ. Нүхэр Бурлаков дүй дуршэлтэй ба оролдосотой механизатор юм, тэрэ хадаа зарим участогта гектар бүриһөө 27 центнер ургаса хуряаһан байна.

«Красноармеец» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй суглаан дээрэ колхозой гэшүүн нүхэр Серебренников анха түрүүн үгэ абажа, һунгуулиин № 22 Истокско округһоо депутадта кандидадаар ажалшадай депутадуудай Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Емельян Ерестович **Вставский** гэгшые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулха зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Нүхэр Вставский гэгшые анхаралтай хүтэлбэрилэгшэ гэжэ би мэдэдэгби. Нүхэр Вставский ажалшадай мэдүүлгэнүүдтэ илангаяа анхаралтайгаар хандадаг, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэгшэдтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэдэг. Тэрэ хадаа колхозой ниитын баялигые дээшэлүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа гаргадаг юм.

Удаань үгэ хэлэһэн таряанажалай бригадын бригадир Суранов нүхэр Вставский гэгшын кандидатурые дэмжэбэ.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо болоһон һунгагшадай суглаан эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Һунгагшад һунгуулиин № 4 Нюкскэ округһоо депутадта кандидадаар колхозойнгоо түрүүлэгшэ Иван Федорович **Елизовые** нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Һунгагшадай суглаан тэрэшэлэн аймагай бүхы промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудта үнгэрөө.

Ажалаараа шалгарһан хүнүүд

КЯХТА. (**Телефоноор абтаба**). Городой предприятинуудта, эмхи зургаануудта ба һургуулинуудта һунгагшадай хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Уржадэр городской коммунальна ажахын конторын хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан болобо. Бултанһаа түрүүн горкомхозой пеэшэншэн нүхэр Юрьев үгэ абаба.

—Коммунизм байгуулжа байгаа агуу һайхан Эхэ орон дотороо ажаһуухаһаа ондоо ямар зол жаргал манда байхаб. Советскэ һунгуулиин системэ хадаа Сталинска Конституцяар олгогдоһон үргэн ехэ эрхэ сүлөөгөө гүйсэдөөр эдэлхэ арга боломжо манда олгоно. Мүнөөдэр нютагайнгаа Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ байнабди. Ажалшадай депутадуудай Кяхтын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Алексей Григорьевич **Степановые** дэбжүүлнэб. Нүхэр Степанов мүнөө горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ байхадаа ажалшадай эрилтэнүүд ба дурадхалнуудта ехэ анхаралтайгаар хандана. Манай этигэл найдабариие Алексей Григорьевичын гүйсэд дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

Нүхэр Юрьевэй дурадхалые һунгагшад Краснояров, Нэрпин, Дансарунов ба бусад ехэ халуунаар дэмжэһэн байна.

Городой гуталай фабрикын хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, тэдэнэр хадаа ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар фабрикынгаа сабхишан Дмитрий Дмитрович **Сутемьевые** дэбжүүлһэн байна.

Дмитрий Дмитрович энэ фабрикада 6-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ хадаа тус фабрикын түрүүшүүлэй нэгэниинь юм. 1952 ондо хоёр жэлэй нормо дүүргээ.

Мүнөө аймагай колхозуудта ба МТС-үүдтэ һунгагшадай суглаанууд үнгэргэгдэжэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Очиров) колхозойнгоо гэшүүдэй дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна.

Партийна организаци агитаторнуудай семинарнуудые хододоо үнгэргэжэ, тэдэндэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха тухай заабари үгэдэг.

Мүнөө эндэхи 22 агитатор һунгагшадай дунда **партиин XIX съездын** материалнууд, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүрим ба байкало-кударынхидай хандалга тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Мүн агитаторнууд С. Цыренов, Ц. Дашиев, Д. Ванданов, Борбоев гэгшэд һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые ехэ шадамараар үнгэргэнэ, колхозой урда табигдаһан ажахын зорилгонуудые тэдэнэртэ һайнаар ойлгуулжа үгэнэ.

Ц-Д. Базарсадуев.

Сталинска область. «Горловскоуголь» трестын № 4—5 шахта—Никитовка Донбассга эгээн түрүү шахтануудай нэгэн мүн. Горнякууд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэээ. Шахтёрнуудай ажалай услови һайжаруулха тухай ехэ анхарал оролдолго гаргагдана. Нүүрһэ малтан абаха ба зөөхэ бүхы хүдэлмэри механизированлэгдэнэ. Үдэрэй гэрэлтэй лампанууд газар доро носоогдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: участково маркшейдер П. С. Брызгалов ба горно хүдэлмэри хэмжэгшэ Е. Г. Рагожина штрек соо байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

КЯХТЫН АЙМАГТА

ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭБЭ

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта зорюулагдаһан номой выставкэ КПСС-эй айкомой библиотекэ соо нээгдэбэ. Эндэ нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүрим ба һунгуулида хабаатай бусад материалнууд табигданхай.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 55800 ТҮХЭРИГЭЙ ПРОДУКЦИ

Гуталай фабрикын коллектив 1952 ондо амжалтатайгаар ажаллажа, жэлэйнгээ түсэбые валовой продукци гаргалгаар 132,5 процент дүүргэбэ.

Тус коллектив жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 55800 түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

ТҮРҮҮ АДУУШАД

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушад Р. Таров, Ч. Цоктоев гэгшэд мүнөө адуу моридоо тобир тарганаар ондо оруулжа байна.

Тэдэнэр нёдондо 46 гүүнһээ 46 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байгаа. Энэ амжалтынгаа түлөө аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадаһан, аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай дипломдо хүртэһэн байна.

САНЫН КРОСС

Хүдөө ажахын техникумдэ санын кросс үнгэргэгдэбэ. Энэ кроссто олон студентнэр хабаадалсаа.

Олон ондоо дистанцинуудта болоһон мүрысөөнүүдтэ студентнэр Д Чимбеев, И. Зеленецкий, В. Зайцева гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлбэ.

Д. Болхоев.

Хүдөө ажахыгаа улам хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе!

Байкало-кударынхидай уряае дэмжэнэбди

Отарые даагшаар дүрбэдэхи жэлээ ажаллажа байнаб. Манай отара 350 толгой эхэ хонидтой юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абаха гэжэ шиидээд, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдообди. Дулаан байхаһаа хойшо хонидойнгоо ба хурьгадайнгаа байрануудые заһабарилжа, хонидоо һайн шадалтайтаар, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулһан байгаабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд олон хониднай хоёр хоёр дахин түрөө. Энээнэй ашаар нёдондо 350 хонинһоо 455 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээгээбди.

Манай отарын хонишод Дмитрий Климов, Аксинья Трунева гэгшэд 16 жэлдэ, Мария Кречетова 9 жэлдэ, Агрипиньч Савельева 5 жэлдэ хонин ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, баян дүй дуршэлтэй болоһон тула жэшээтэ һайнаар ажаллана.

Байкало-кударынхидай уряае дэмжээд, манай отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээхэ, хонидойнгоо хүсэ шадалыень муудхаангүй ондо оруулха, нарибтар нооһотой хонинһоо 3,6 килограмм, шэрүүбтэр нооһотой хонинһоо—3 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалистическэ уялга абаабди.

Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада жэлэй эхинһээ хойшо шангаар тэмсэжэ байнабди. Хониднhoo жэлдээ хоёр дахин түл абахын ба нооһыень хоёр дахин хайшалхын түлөө оролдохо гээшэ манай шухала зорилго болоно.

Хониднай түрэжэ эхилээ. Мүнөө 30 гаран хурьгад абтаад, хоролтогүйгөөр тэнжээгдэжэ байна. Хонин түрүүлдэг ба хурьгадые харууһалдаг хүдэлмэрилэгшэд А. Трунева, А. Савельева гэгшэд мүнөө үедэ илангаяа һайнаар ажаллажа байнад.

Р. Грыдин, Ториин аймагай «Коммунизм» колхозой отарые даагша.

Манай һаалишадай зориг

Ниитын малажалые улам саашань хүгжөөхэтэеэ хамта тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малые үбэлэй үедэ һайнаар харууһалга ехэхэн удхашанартай. Энээниие манай колхозой малшад һайса ойлгоод, малайнгаа үбэлжэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулжа байна. Байкало-кударынхидай үүсхэлые малшад халуунаар дэмжээд, үхэр малаа тобир тарганаар ондо оруулха гэһэн уялга абаба. Тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө манай гүүртын һаалишад ехэхэн оролдолго гаргана. Энэ зунай үбһэ хуряалгын үедэ манай һаалишад 100 гаран центнер витаминта үбһэ бэлэдхээ һэн. Мүнөө тэрээгээрнь түрэхэ үнеэдээ эдеэлүүлнэбди. Намар эртэ байхада гүүртымнай малнууд дулаан байраар гүйсэд хангагдаһан байгаа.

Һаалишад М. Г. Мясникова, Е. Комарова, Г. Леонтьева гэгшэд даажа абаһан 14—14 үнеэдһээ 14—15 тугал абаад, тобир тарганаар түлжүүлээ. Тэдэнэр нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 800—800 литр һү һаажа, 550—600 ажалта үдэрнүүдые олоһон байна.

Мүнөө манай һаалишад түрэхэ ба түрэһэн үнеэдээ амяарлажа, шэмэтэ тэжээл эдюулдэг, бүлеэн уһаар саг сооһь уһалдаг болоо. Гүүртэдэмнай таһалагдажа үгтэһэн үбһэ тэжээлэйнгээ 40 процентыень гаргашалаабди. Хабар болотор бардам хүрэхэ үбһэн бии. Манай гүүртынхид һаяхан болоһон үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ байкало-кударынхидай уряае зүбшэн хэлсэжэ, тэрэниие ехэтэ һайшаагаад, туд тудтаа уялгануудые абаһан ба мүрысөөнэй дүнгүүдые 5 хоног бүри шалгажа байха гэжэ шиидэһэн байна. Мүн мүрысөөнэй түрүүшүүл показателиин доскада бэшэгдэнэ. Агитаторнууд нүхэд Пинина, Дымбылов гэгшэд нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй малшадые танилсуулна. Мүн эндэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын материалнуудаар хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Манай малшад партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые ба съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгые гүнзэгыгөөр шудалаад, мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Г. И. Мясникова,
Хэжэнгын аймагай «1-ое Мая» колхозой МТФ-гэй хоёрдохи гүүртые даагша.

Һаалишан Натаевагай уялга

Һаяхан Хэжэнгын аймагай Чесаньын сомоной «Коммунизм» колхозой малажалай фермэнүүдтэ агитаторнууд ябажа, табадахи табан жэлэй гурбадахи жэлэйнь (1953 оной) хүдөө ажахын хүдэлмэричүүдые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахые уряалһан Байкало-Кударын аймагай ажалшадай хандалгые малшадта тайлбарилан уншажа үгэбэ.

Байкало-кударынхидай уряае малшад халуунаар угтаа.

— Би 10 гаран жэл соо малажал дээрэ хүдэлмэрилнэб, — гэжэ һаалишан Маня Мадиева хөөрэнэ. — Энэ үе соо үйлэдбэриингөө түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байгааб. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ даажа абаһан 15 үнеэнһээ 16 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээб. Харин мүнөө Байкало-Кударын аймагай ажалшадай уряае дуулаад байхадаа, саашадаа бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ зориг түрэбэб.

Мүн залуу һаалишан Сыремжи Натаева байкало-кударынхидай уряае ехэтэ һайшааха зуураа, даажа абаһан 18 үнеэнһээ 18 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэб, һү һаалгаяа бүри дээшэлүүлхэб гэжэ агитаторнуудые найдуулаа.

Р. Баяндуев.

ХОЁР ОНДОО ДҮН

Һаяхан манай колхозой парторганизаци малшадай абаһан социалистическэ уялгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһые шалгаба.

Малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ коммунист Д. Юмовэй даажа байдаг № 2 һүнэй-товарна фермынхид илажа гараһан байна. Тэдэнэр һаамхай үнеэн бүриһөө 1050 литр һү һааха, 100 үнеэн бүриһөө 85 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээхэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө тэдэнэр абаһан социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа. Тэдэнэр һаамхай 80 үнеэдһээ 84000 литр һү һаахын орондо 88283 литр һаажа, һү һааха уялгаяа 105 процент дүүргэһэн байна. Тиин һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1135 литр һүн һаагдаһан болоно. 100 үнеэнһээ 90 тугал абтажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээгдээ.

Энэ фермын хүдэлмэришэд оролдосото ажалайнгаа ашаар нэмэлтэ түлэбэридэ 1000 гаран литр һү, 4 тугал, 2 хурьга абаха болоо.

Фермын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ һаалишан Цыбыгма Цыдыпова илажа гараа. Тэрэ хадаа даажа абаһан 10 үнеэнһээ 12279 литр һү һаагаа. Энэ һаалишан нэмэлтэ түлэбэридэ 265 литр һү абаха юм. Мүн Хамасу Санжиева, Санжа Биликова, Санжа Самбаева, Бадмасу Тарбаева гэгшэд һү һааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэһэн байна. Пастух Ж. Номиновай оролдосото ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нүхэр Юмовэй фермээ зүбөөр хүтэлбэрилһэнэй ба ниитынгээ малые олошоруулхатаяа хамта тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ гэһэн малшадай хүсэл оролдолгын ашаар эдэ бүхы амжалтанууд туйлагдаа.

Фермэдэ зоотехническэ заабаринууд наринаар сахигдана. Бүхы тугалнууд эхэһээ һалгаагдажа, түлжүүлэгдэбэ. Хабар эртэһээ эхилээд намар орой болотор адуулгашад, һаалишад ээлжэлжэ байгаад, үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээдэг байна. Зундаа үнеэдээ үдэрэй 3—4 һаадаг.

Мүн энэ фермынхид орооной кампаниие һайнаар үнгэртэлгэдэ гол анхаралаа хандуулна. Энэнэй ашаар жэл соо 6 үнеэнһээ 2—2 тугал абтаа. Фермэ дээрэ ажалай эмхидхэл ба тоо бүридхэл зүбөөр табигданхай.

Малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Газетэ уншалга, хөөрэлдөөн гэхэ мэтэ хододоо үнгэргэгдэжэ байдаг, «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдадаг. Агитаторнууд М. Цыренжапова, Д. Юмов гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэд. Һүүлэй үедэ тэдэнэр партиин XIX съездын материалнуудые, һунгалтанууд тухай Дүримые малшадтаа гүнзэгыгөөр тайлбарилжа байна.

Фермын дэргэдэ нүхэр П. Аршановагай хүтэлбэри доро партийно-комсомольско группа хүдэлмэрилжэ, ажалаа эмхидхэлгэдэнь нүхэр Юмовтэ ехэхэн туһа хүргэнэ.

Гэхэ зуура, энэ фермынхидэй мал үсхэбэрилхэ ба тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар иимэ амжалтануудые түйлаад байхадань нүхэр Поздняковой хүтэлбэрилдэг № 1 һүнэй-товарна фермэ тад ондоо байдалтай. Эндэ һаамхай үнеэн бүхэнһөө оройдоо 520 литр һүн һаагдаһан, 100 үнеэн бүриһөө 71 тугал абтаһан байна. Энэ бирагүй дүн юу харуулнаб гэхэдэ, фермын һаалишад даалгагдаһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандадаг, ниитын малые олошоруулхын ба тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын тула һулаар оролдодог байгаа. Энэ фермын 118 тугалнуудай оройдоо 24-ниинь эхэһээ һалгаагдажа түлжүүлэгдээ. Зунай сагта үнеэдые үдэрэй 3 дахин һаалга, тэдэниие түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээлгэ ёһотойгоор эмхидхэгдээгүй байгаа. Зооветеринарна заабаринуудые наринаар сахиха шухала байһан тухай малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри фермые даагша нүхэр Поздняковой, учетчик А. Синицинагай, мүн зооветеринарна мэргэжэлтэдэй ябуулдаггүй дээрэһээ эдэ бүгэдэ дутагдалнууд гараа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргалгын суглаан дээрэ түрүү һаалишад П. Аршанова, Цыбыгма Цыдыпова болон бусад өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дуршэл тухай хөөрөө.

Мүрысөөндэ илажа гараһан № 2 һүнэй-товарна фермынхид суглаан дээрэ энэ түйлаһан амжалтамнай манай түрүүшын алхам гээшэ, ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхын тула саашадаа бүри оролдосотойгоор ажаллахабди гэжэ мэдүүлээ.

Б. Санжиев, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ

КПСС-эй Улан-Удын городской комитедээр зарлагдаһан Улан-Удэ городой промышленна предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй городской суглаан һаяхан болобо. Тус суглаанда фабрика ба заводуудай инженернүүд, технигүүдһээ гадна, ажахын ба партийна, советскэ ба профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, олон стахановецууд байлсаа.

«Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд ба городой предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд» гэжэ асуудалаар КПСС-эй горкомой секретарь нүхэр **В. П. Лисюткин** элидхэл хээ.

—Бидэнэр сталинска табадахи табанжэлэй гурбадахи жэлдэ ороод байнабди,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.—Ленин — Сталинай партиин XIX съездын директивэнүүд соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлжэ, социализмһаа коммунизмда орохо хүгжэлтын замаар урагшаа дабшалгын ехэ алхам хэхын түлөө советскэ хүнүүд бүри эршэтэйгээр тэмсэжэ байна. Энэ тэмсэлдэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ ба харюусалга ехэ. Мүнөө гараад байһан шэнэ жэлэй программын хэды ехэдхэгдэбэшье, урда жэлнүүдтэл адли амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй. Коммунистическэ партиин XIX съезд промышленна предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда айхабтар харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонуудые табяа.

Городой промышленна предприятинууд жэлэйнгээ программые гансал дүүргэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой байгаа. Предприятинуудта 2 мянга холо гаран стахановецууд, үйлэдбэриин новаторнууд, рационализаторнууд ажаллана. Хэрбээ эдэнэй творческо үүсхэлые үргэнөөр дэмжэн, тэдэнэртэй нигта холбоотойгоор ажаллаа һаа, манайда гээгдэнги предприятинууд байхагүй һэн. Промышленна предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа стахановецуудай дүй дүршэлые шудалха зуураа, тэрэнние бүгэдын шадабари болгохо, шэнэ прогрессивнэ юумэндэ үргэн харгы нээхэ уялгатай байбашье, энэ гол үүргэеэ холо дүүргэнэгүй,—гэжэ нүхэр Лисюткин хэлэбэ.

Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, предприятинуудай зарим инженернүүд ба технигүүд хүдэлмэришэдэй творческо үүсхэлдэ ёһо тэдыгээр хандахаһаа гадна, өөһэдынгөө мэргэжэл ба творчествые дээшэлүүлнэгүй. Жэшээнь, өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө городой предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй миил 8 процентнь дээдэ һургуулинуудта заочноор һурана, мүн 750 гаран технигүүдэй оройдоо 12-нь заочноор һурана.

Техническэ ном ба журналнуудые захин уншажа, өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлжэ байдаг инженернүүд ба технигүүд үсөөн. Иигэжэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэггүй үйлэдбэриин командирнууд орёо оньһон техникэтэй үйлэдбэрие саашадаа хайшан гэжэ хүтэлбэрилхэ юм гээд элидхэлшэ асууна.

Мүнөө республикын паровоз бүтээгшэд шэнэ түхэлэй локомотив гаргажа эхилээ, мяханай комбинадайхид эрхим шанарай продукци гаргана, шэл үйлэдбэрилэгшэд шэл хайлуулгые бүри нарижуулһан методээр хэнэ. Промышленна предприятинуудта новаторнууд олошороо. Тэдэнэрэй ажал-ябуулгые инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хинан шалгажа, али болохо туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

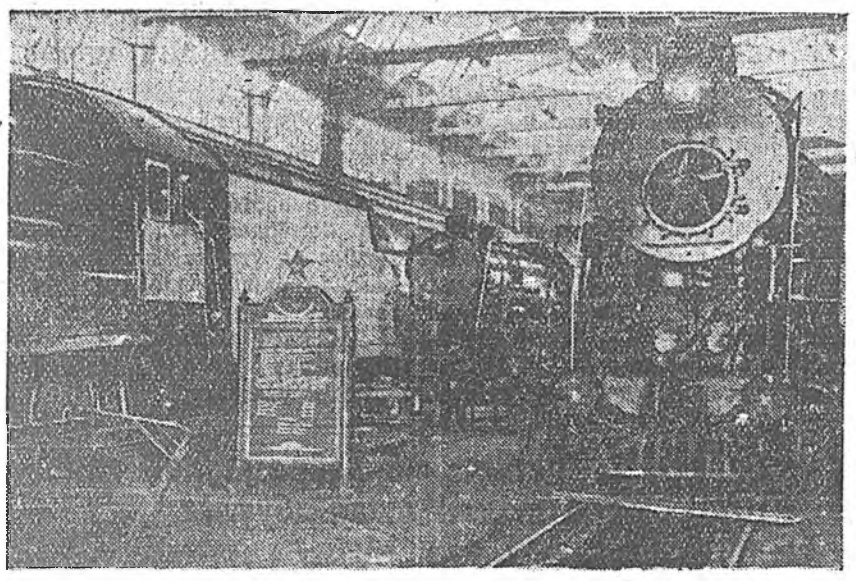
Элидхэл тушаа эгээн түрүүлжэ үгэ хэлэһэн Улан-Удын модоной заводой директор нүхэр **Оглоблин** нёдондонойхидо орходоо 40 шахуу процентээр дээшэлүүлэгдэжэ үгтэһэн үйлэдбэриин программые жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ хайшан гэжэ дүүргэжэ байһан тухайгаа хөөрэбэ. Тус заводойхид мүнөө сүүдхынгээ даалгабарие 20—25 процентээр үлүүлнэ. Тиибэшье, нүхэр Оглоблин стахановецуудтай ямар хүдэлмэри хэһэн тухайгаа нэгэшье үгэ хэлэнгүй үнгэрөө. Мүн заводойнгоо үйлэдбэрилгын хүсые үргэдхэжэ, эрхим шанартай хюрөөдэгдэһэн модо арадай ажахыда үгэхэ асуудал тухай юумэ хэлээгүй. Тиимэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан бага зэргын амжалтаараа һанаагаа амаршаба гү гэжэ бодомоор болоно.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые таһалдуулбашье, шэнэ жэлэй гараһаар хүдэлмэридөө хубилалта хээгүй байһан сэмбын фабрикын директор нүхэр **Паршин** хүдэлмэри ба хүтэлбэреэ шэнэдхэн табихабди гэжэ урда мэтэ хооһон найдуулгаар үгэеэ түгэсхэбэ. Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн мяханай комбинадай инженер нүхэр **Лошкарёв** партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые коллективэйнгээ гэшүүдтэ хайшан гэжэ ойлгуулжа байдаг тухайгаа хэлэбэ. Тус шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон комбинадай гэшүүд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээд, мүнөө дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна.

Хиппиисын заводой директор нүхэр **Титов** заводойнгоо муугаар хүдэлмэрилдэг шалтагаание тайлбарилха зуураа, энэ заводые гурбан халаан соо хүдэлгэдэг болгохо шухала гэжэ тоолобо.

Энэ суглаан муу бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдөө гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Юуб гэбэл, нэгэдэхеэр, оройдоо 8 хүн үгэ хэлээ, тэдэнэр шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые хурсаар хэжэ шадаагүй—нүгөө талаһаа, жиирэй инженернүүд ба технигүүд үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлнүүд тухай хөөрөөгүй.

Суглаан болбол партиин XIX съездын заабариһаа үндэһэлэн промышленна предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонуудые тодорхойлһон тогтоол баталан абаха зуураа, дүй дүршэлөөрөө андалдахын тулада имэ суглаануудые саашадаашье үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ.

ВОРОШИЛОВГРАД. Октябрьска революциин нэрэмжэтэ Ворошиловградска паровоз бүтээлгын заводой коллектив шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн «Л» серийн модернизированнэ паровозуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Л» серийн паровозуудые хабсаруулжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Модо бэлэдхэл дээрэ

Эриинхидэй уряагай харюуда

Яруунын аймагай Домнинскэ сельсоведэй «Улаан туяа» колхозһоо Хориин леспромхоздо модо бэлэдхэлдэ ерэһэн колхозниигууд-сезоннигууд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, ехэ амжалта туйлаба. Тус колхозойхид модо отолхо сезонно түсэбөө энэ оной январиин 5-да 106 процент дүүргээд, бүри эршэтэйгээр ажаллана.

Модошодой бригадын бригадир Владимир Туезовэй бригадынгаа гэшүүдэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд олошороо. Модо отологшод Жамсо Бальжинимаев, бригадир Туезов болон бусад сезоной эхилһэнһээ хойшо үдэрэйнгөө нормые 150—175 процент дүүргэнэ.

Сезоннэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үүсхэһэн Эрийскэ леспромхозой коллективэй, тэндэ хүдэлмэрилжэ байгаа Зэдын ба Заиграйн аймагуудай колхозниигуудай уряада харюу болгон, сезонно түсэбһөө гадуур 1000 кубометр модо бэлэдхэжэ, арадай ажахыда үгэхын түлөө энэ бригада мүнөө тэмсэжэ байна.

Ж. Будаев, Хориин леспромхозой директорые политическэ талаар орлогшо.

Гээгдэлээ дары усадхаха

Шулуутайн леспромхоз республикын ой модоной предприятинуудай эгээн томонуудай нэгэн юм. Тус леспромхоз «Бурмонголлес» трестын бүхы системын модо бэлэдхэлэй жэлэй программын 15 процентые дүүргэхэ байна.

Леспромхоздо Эсэгэ ороной техникэ элбэгээр үгтэнхэй. Хэрбээ эдэ механизмуудые дүүрэнээр ашаглабал, модо бэлэдхэхэ үйлэдбэриингөө программые гансашье дүүргэхэ бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо эндэ дүүрэн бии.

Теэд тус леспромхоз ехэ гээгдэлтэй байна. Үнгэрэгшэ 1952 ондо аяар 126 мянган кубометр модо арадай ажахыда дутуу үгөө. Юун дээрэһээ иимэ гээгдэлдэ орооб гэхэдэ, механизмын хүсэн дүүрэнээр ашаглагданагүй, хүдэлмэришэдэй дунда ажалай бүтээсэ дээшэлнэгүй.

Тус леспромхозой кадрова хүдэлмэришэдэй миин 70 процентнь үнгэрэгшэ жэлдэ модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилөө. Моридой хүсэн 52 процент, нүүдэл электростанциин хүсэн—53 процент, модо таллуулдаг тракторнуудай хүсэн миил 48 процент ашаглагдаа. Мүн автомашинанууд гүйсэдөөр ашаглагданагүй.

Модо бэлэдхэлдэ ба шпала хюрөөдэлгэдэ ябажа байһан хүдэлмэришэдэйнь аяар 26 процентнь үнгэрэгшэ ноябрь һарада үдэрэйнгөө нормые дүүргээгүй байшоо. Ажалые буруугаар эмхидхэдэг, техникын хүсые дүүрэнээр ашагладаггүй дээрэһээ үнгэрэгшэ 1952 оной 10 һара соо тус леспромхоз 785 мянган түхэригэй гарзада ороо.

Леспромхозой директор нүхэр Шостак, тэрэнние политическэ талаар орлогшо нүхэр Герасимов, главна инженер Клепиков гэгшэд ажахыгаа һайн мэдэжэ, оперативна хүтэлбэри бэелүүлнэгүй. Хүдэлмэришэдэй ажалай журам шангадхаха, тэдэнэртэ нормальна услови байгуулха гэхэ мэтын асуудалда зохихо анхарал хандуулдаггүй байха юм.

Жэшээнь, леспромхозой центрһээ 18 километр газарта байдаг Страшный Ключ гэжэ мастерска участогай хүдэлмэришэд хүйтэн ба бог шоройдо даруулшаһан барагуудта байна.

Леспромхозой партийна организаци ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна. Политическэ темэтэй элидхэл ба лекци үсөөн уншагдана. Социалистическэ мүрысөөнэй дүн үнинэй гаргагданагүй.

1953 оной түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, эдэ дутагдалнуудаа зайсуулжа, гүнзэгы гээгдэлһээ гарахын түлөө тус коллектив эрид тэмсэхэ зэргэтэй.

К. Скворцов.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Бурят хэлэн дээрэ ном заалгые улам һайжаруулха

Ленин—Сталинай национальна политикын бэелүүлэгдэһэнэй ашаар, алишье талаараа урган хүгжэжэ, дүүрэн сээжээрээ амилан, жаргажа һуугаа бурят арадай үхибүүд түрэлхи хэлээ эхин ба дунда һургуулинуудта үзэлгын талаар мүн ехэхэн илалта туйлаһаниинь элитэ.

Бишыхан хүүгэдтэ түрэлхи хэлэн дээрэ үзэглэл заажа, саашадаа һурахынь эхин жолоо дүнгүүлээд, гүйсэд бэшэ дунда һургуулида түрэлхи хэлэн дээрэнь зааха гээшэ угаа ехэ удхашанартай.

Бурят-монгол литературна хэлэндэ ба түрэлхи хэлэнэй грамматикада хүүгэдые һайнаар һургаха гээшэ агууехэ ород хэлые гүнзэгыгөөр шудалхын бата һуури болохо үгэдэгынь лабтай.

Бурят долоон жэлэй һургуулинууд, һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй турша соо бүхы үзэдэг предмедүүдээр түрэлхи хэлэн дээрээ оршуулагдаһан учебнигүүдтэй болонхой. Түрэлхи хэлэн дээрэ предмедүүдые заадаг багшанаршье олошороо, нилээдгүй дүршэлтэйшье болоо.

Языкознаниин асуудалнууд тухай нүхэр Сталинай гениальна зохёолой гараһанһаа хойшо, һургуулинуудта ород хэлэ заалгые эрид һайжаруулха хэмжээнүүд, удха гүнзэгы заабари хүтэлбэринүүдэй нүлөөн доро ба энэ жэлнүүдтэ заһагдан хэблэгдэһэн бурят-монгол хэлэнэй грамматикын болон бэшэ шухала номуудай ашаар бурят һургуулинуудта түрэлхи хэлэ заалга жэлһээ жэлдэ һайжаржа байна.

Һургуулинуудта үзэдэг предмедүүдые бурят-монгол хэлэн дээрэ заалгада болон түрэлхи литературна хэлэ шудалалгада олон дутуу дунданууд тушаалдадаг байна.

Гэгээрэлэй министерство болбол жэл бүри учебнигүүдые оршуулгуулаад лэ гаргажал байхые мэдэдэг, тиин оршуулагдаһан учебнигүүдые олоор гаргахадаа, түрэлхи хэлэн дээрэ заалга дүүрэн шиидхэгдэжэ байна гэжэ тоолодог байха юм.

Оршуулагдаһан учебнигүүд хэблэгдэжэ, түрэлхи хэлэн дээрэ заалгын шухала асуудал шиидхэгдэһээр үнинэй болоо. Алгебра, ботаника гү, али историиншье оршуулагдаһан учебник абаад хараа һаа, оршуулгын 2-дохи. 3-дахи хэблэл гэжэ бэшэгдэһэн байха юм.

Эдэ бүхы оршуулагдаһан учебнигүүд һургуулинуудта хэр һайнаар хэрэглэгдэнэ гээшэб? Эдэнние дүүрэн хэрэглэжэ, хэр зэргэ бурят-монгол литературна хэлэн дээрэ заагдана гээшэб? Түрүү багшанарай дүй дүршэл юу харуулнаб?

Оршуулагдаһан учебнигүүдээр зааха багшанарай дунда ямаршье бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаагүй. Минпрос, ИУУ, Бурмонгизай учебнэ секторэй зүгһөө һургуулинуудта ямараар заагдана гээшэб гэжэ һонирходог, туһалдаггүйнь ехэ муу.

ИУУ-гэй гаргадаг «Манай дүршэл», «Багшанарта туһаламжа» гэхэ мэтын методическа суглуулбаринууд соо бурят-монгол хэлэн дээрэ заалга тухай гансашье статья олохогүйт.

Оршуулагдаһан учебнигүүдые бүхы предмедээр гаргаад, түрэлхи хэлэн дээрэ заалгые шухала дээрэ олоод байхадаа, энэ асуудалай зүб мүртөө ороторынь туһалха, һаналаа табиха зайлашагүй байһан байгаа. Тус учебнигүүдээр заажа байһан багшанартай зүбшэн хэлсэжэ, дутуу дундынь, оршуулгынь шанар ба терминүүдынь улам һайжаруулха, мүлихэ хэмжээнүүд абтанагүй.

Түрэлхи хэлэн дээрэ һайнаар заадаг түрүү багшанарай дүй дүршэл тобойлгон харуулжа, бүхы предметнигүүдэй дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Бурят-монгол хэлэн дээрэ заадаг багшанар түбхын түрүүндэ түрэлхи хэлэнэй грамматика һайнаар шудалха ба хэлэеэ улам элбэг баян болгохын тула үдэрһөө үдэртэ оролдохо, уранзохёолнууд болон бурят хэлэн дээрэ гарадаг газетэнүүдые саг үргэлжэ уншажа байха ёһотой.

Бурят-монгол хэлэндэ сеткын ёһоор үгтэһэн часые үсөөдэнэ гэжэ зарим багшанар хэлсэдэг, илангаяа литературна уншалгада, манай һанахада, энэ хараалагдаһан сагые зүбөөр хэрэглээд байбал яһала хүрэхэ шэнги байна. Жэшээлхэдэ, 6-дахи, 7-дохи, 8-дахи классуудта литературна уншалгада нэгэ нэгэ час недели соогоо хараалагдана. Ород классуудта агууехэ ород литература шудалхынь тула неделидээ 2—3 час үгтэнэ ха юм. Оройдоо хоёр романтай, шэнэ советскэ бурят-монгол литература шудалалгада мүнөө үгтөөд байһан саг яһала хүрэхэ, юуб гэхэдэ, һурагшаднай ехэнхидээ бүхы байһан литератураяа 5-дахи класс хүрэтэрөө бүрин уншажархиһан байдаг бшуу.

Языкознаниин асуудалнуудаар үнгэргэгдэхөө байһан конференци дээрэ бурят-монгол хэлэ ба түрэлхи хэлэн дээрэ һургуулинуудта үзэгдэдэг предмедүүдые заалгын дүй дүршэл согсолжо, энэ хэрэгэй улам һайжарха замдань туһа дүхэм үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Цокто Номтоев.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй

Бичурын аймагай Шибертуй гэжэ нютагта долоон жэлэй һургуули, больница, маслозавод, сельпо, хэлхэеэ холбооной отделени ба «Коммунизм» гэжэ томодхогдоһон колхозой центр бии юм. Теэд эндэхи колхозниигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадта һүүлэй гурбан һарын турша соо кино харуулагдаагүй. Аймагай кинофикациин таһаг (начальнигай уялгые дүүргэгшэ нүхэр Ткачев) декабриин эхеэр кино асархабди гэһэн аад, мүнөө хүрэтэр асарнагүй.

Б. Цыренжапов.

Медпункт хэрэгтэй

Прибайкальска аймагай Байкальска леспромхозой Саяниха гэжэ модо бэлэдхэлэй участогта 200 гаран хүдэлмэришэд ба албахаагшад, мүн олон колхозниигууд-сезоннигууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэртэ медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ пункт эндэ байгуулагдаха ёһотой байгаа. Теэд модо бэлэдхэлэй сезоной үни эхилбэшье, эндэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ үгы байһаар

Иимэһээ тус участогай хүдэлмэришэдтэ медицинскэ туһаламжа саг соогоо үзүүлэгдэнэгүй.

Л. Ким.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Зарим бурят һургуулинуудай һурагшад яахадаа ород хэлэ муугаар шудалнаб?"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон статья соо зарим бурят һургуулинуудта ород хэлэ заалга муугаар табигданхай, һургуулинуудай учебнигүүд элдэб дутуунуудтай, ород хэлэ зааха методикын асуудалнууд тухай хүдэлмэринүүд тон үсөөн байдаг, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула ИУУ-гэй хэблэн гаргадаг «Манай дүй дүршэл» гэһэн сборник дотор удха баримта багатай статьянууд хэблэгдэнэ гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байжа, республикын Гэгээрэлэй министерствын зүгһөө бурят һургуулинуудта ород хэлэ заалга һайжаруулха, тус һургуулинуудта ба ород хэлэ заадаг багшанарта саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүд хараалагдаад, мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна. Декабрь һара соо аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудые даагшанарай, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудай директорнуудэй болон һуралсалай талые даагшанарай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, һургуулинуудта ород хэлэ заалгые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Мүн тус асуудалаар һургуулинуудай каникулнуудай үедэ багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэ эхин һургуулинуудай ба 5—10 классуудта ород хэлэ заадаг багшанарай семинар үнгэргэгдэхөөр хараалагдаа.

1953 оной июнь ба июль һаранuудта багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэ эхин һургуулинуудта заадаг ба бурят һургуулинуудта ород хэлэ заадаг багшанарай курсанууд эмхидхэгдэхэ юм. Языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай бэшэһэн зохёолнуудһаа үндэһэлэн, бурят һургуулинуудта түрэлхи ба ород хэлэ заалгые шэнэдхэн табиха тухай багшанарай республиканска научно-практическа конференци мүнөө зун Улан-Удэ городто үнгэргэгдэхэнь.

Республикын Гэгээрэлэй министерствын ба багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай зүгһөө бурят һургуулинуудта үзэхэ ород хэлэнэй учебнигүүдэй дутуунуудые усадхаха ба ород хэлэ заалгын асуудалнуудаар методическа туһаламжануудые олошоруулха хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба. Энээн тухай манай редакцида республикын Гэгээрэлэй министр нүхэр И. В. Баранников мэдээсэбэ.

Фельетон

ХАРАНХЫ ХЭРЭГ

Газаа торожо унама, хана мүргэмэ харанхы. Аадарай бороо нэрэ һурагүй шааяжа сонхонуудые жэжэ хайр элһээр шэдэжэ байһан шэнгеэр шабжагануулна. Энэ үедэ Улан-Удын Свердловэй улицадахи нэгэ гэр соо гурбан хүн хушуу холбон буха ехэ хөөрэлдөө хэнэ.

—Та хоёрые ута гартайшуул гэжэ би һайса мэдэнэб. Би өөрөөшье богони гартайб гэхэгүйб, таанар намайе мэдэнэт. Ехэ тааруу үгэсөө хэбэбди гэжэ һананаб. Тиихэдэ энээниимнай, бурхан зайлуул, газар бү дуулаг, гахай бү шагнаг,—гэжэ Даниил Дарханович шэбэнэн һагад хэлэнэ. Тиигэжэ байтараа нюрга рууһь хүйтэ даахадал гээд, гэр соо ондоо хүнэй үгые мэдэжэ байһан мүртөө зарьгад гэжэ, иишэ тиишээ хараадхина.

—Бидэнние улаан хэлээ сагаан шүдэнэйнгөө саана хам барижа шадаха зон гэжэ лаб этигэхэ хэрэгтэй,—гэжэ хэлээд, Михаил Аронович үреэһэ нюдөө анигад гүүлнэ.

—Тэрэ тон зүб, тон зүб,—гэжэ Семен Аронович дэмжэнэ.

—Нюрга руугаа шубэгеэршье хадхуулжа байгаа һаа уршагад гэхэгүй хатуу зон гэжэ таанарые үнинэй мэдэнхэй агшаб. Тиимэл хадаа таанартай иимэ гоё үгэсөө таараба гээшэб. Би Байгалай эрьедэ байхаб, тиихэдэ таанар эндэ, Улан-Үдэдэ байхат. Тиимэһээ бидэнэрэй энэ хэрэгые шүдхэр үхэдэлшье унихидажа шадахагүй. Зүб бээ?

—Зүб, зүб, маша зүб!

—Олзо суг гэжэ ойлгособо гээшэ аабзабди?

—Еһоор ааб даа!

—Ойлгохо хэрэгтэй: та хоёрые хүдэлмэридэ нэгэ доро абажа болохогүй. Һэжэглэл гаража болохо байна. Зүб бээ?

—Зүб, зүб, тон зүб!

Иимэ ба бэшэ буса тон нюуса хөөрэлдөөн нэгэ талаһаа, «Востсибдрев» трестын Клюевскэ модоной заводой директор Даниил Дарханович Пантаев, нүгөө талаһаа, Улан-Удэ городой Свердловэй улицада өөһэдынгөө үмсын байратай аха дүү Михаил, Семен Шуляк гэгшэдэй хоорондо 1949 ондо болоо һэн ха.

Уданшьегүй «Шуляк Михаил Аронович гэгшые экспедиторээр ажалда абаха. Тэрээндэ һара бүриин 700 түхэриг салин, үдэр бүриин 28 түхэриг гэхэ гү, али һара бүриин 840 түхэриг суточна ба квартирные, байра олохо байхынь тула һара бүриин 150 түхэриг түлэжэ байхыень бухгалтеридэ даалгаха» гэһэн приказ доро модоной заводой директор гараа табяа һэн. Тиигээд тэрэ ганса һанаандаа иигэжэ болоо һэн ха: «Энэ 1690 түхэриг хадаа Михаилда үгтэхэ официальна салин гээшэ. Хамтын олзо cooһoo тэрээнэй хубида хүртэхэ нүгөөдэ «салингыень» нюдэндөө арбан дабхаршье шэл хэһэн бухгалтёр мэдэхэгүй ха юм даа».

Үдэр һаранууд хойно хойноһоо үнгэржэл байба. Заводой бухгалтер болон бусад хүнүүдые гайхуулһан приказ бүрэгшэжэ мартагдаба. 1952 оной март һара үүдэ тоншобо. «Шуляк Семен Аронович гэгшые һара бүриин 600 түхэриг салинтайгаар шофероор абаха. Тэрээндэ ГАЗ—51 маркын ашаанай автомашина тушаажа үгэхэ» гэһэн приказ доро директор Пантаев гараа табяад, һүүлээрнь иигэжэ бодоно: «Энэ ехэл ушартай юумэ болобо гээшэ. Михаилшье минии гар соо, Семеншье минии гар соо. Автомашина бага зэргэ ашаглагдаһанһаа бэшэ, соо шэнэ зандаа шахуу ха юм. Тиихэдэ манай завод тээшэ машинын харгын үгы хадань тэрэ машина имагта Улан-Удэ шадар ашаглагдаха болоно. Теэд город дотор манай шэрэхэ ашаан гэхэдэ, жэл соо 15 тонноһоо дээшэ гарахагүй. Михаилшье шофёр, Семёншье шофер. Юушье хэжэ, юушье шэрэжэ байханъ—тэдээнэй дуран соо. Олзошье адхарха байха даа...»

Анха түрүүн болоһон нюуса хөөрэлдөөнэй дэлгэрэнгы удхань нэрлэгдэгшэ гурбанай үншэн хабһанай оёорто хадагалагданхай зандаа. Гэбэшье, нюуса хэлсээнэй заха үзүүрынь «нюу нюутарынь нюргаһайнь забһараар» бултайһан байна.

Шуляк гэгшэдэй гарта шэнэ зандаа шахуу ороһон автомашина заводой аша туһада юушье хээгүй шахуу аад, тэрэл 1952 он соогоо капитальна заһабарида оруулагдажа, 6000 түхэриг түлэгдэһэн байха юм. Энэ баримта соо ехэл олон нюуса юумэнүүд багтанхай гэжэ хэнэйшье мэдэхээр ха юм даа.

1952 оной сентябрьда Пантаев Кабанскын аймагай колхозуудһаа заводто асарагдаха үбһэ шэрэхэ гэһэн шалтагаар экспедитор Шулягай мэдэлдэ НКЛ—27 маркын багахан катер үгэбэ ха. Үнэндөө тэрэ катер загаһа агнажа, олзо ехээр губшахын тула үгтэһэн байгаа. Үбһэн хадаа катераар бэшэ, харин колхозуудай мори тэргэнүүдээр, загаһа үсхэбэрилгын заводһоо хүлһөөр абтаһан автомашинануудаар түмэр замай Посольск станци хүрэтэр шэрэгдэһэн байгаа.

Тиихэдэ тэрэ катер имагта загаһанай агнууридa ябажа байһан юм. Пантаевай, Шулягуудай хото соо Байгалай хэды шэнээн ехэ омулиин хайлаһыень, хэды шэнээн олон центнер загаһанай рынок дээрэ худалдагдажа, мүнөөхи гурбанай карман руу хэды шэнээн олон түхэригэй шэнгэһыень одоо бү мэдэе.

Мэдэгдэһэн юумэн юуб гэхэдэ, Шуляк үнгэрэгшэ октябриин 6-най үдэр гурбан центнер загаһатай агнууриһаа бусажа ябатараа Ильинка станци шадар загаһанай заводой инспектор Воробьёв гэгшэдэ баригдажа, загаһаяа абтаһан байгаа. Тэрэ загаһанай хайшаа, хэндэ үгтэһэниинь таабари болонхой. Мүн Шуляк уһанай хүрэжэ байха үедэ загаһа агнажа ябатараа катерай корпусые эбдэжэ, заводто 10000 түхэригэй хохидол ушаруулаа.

Директор Пантаевай иигэжэ харанхы хэрэгтэ орёолдошоһон тула Клюевскэ заводой ажал хэрэгынь дүрбэн хүлөөрөө мүлхишэнхэй. Гүрэнэй түсэб һараһаа һарада, жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй механизмууд хүсэд дүүрэнээр ашаглагданагүй, хододоо эбдэрнэ. Ажалай журам тэндэ тон һула. Архиншад улам олошорно.

Пантаевай ба тэрээнэй компаниин харанхы хэрэгэй заха үзүүрыень бултайлгаба, хэрэгтэй зүүндэ утаһа һабагшалба гээшэбди, тиигээд энэ һабагшыемнай үзүүртань хүрэтэр татажа, нюуса бүри бухалые элирүүлхыень хамаата органуудта найдажа орхибобди.

К. Григорьев.
Ш. Номогонов.

Болгариин ажалшадай социалистическэ мүрысөөн

СОФИ, январиин 15. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын промышленна олохон предприятинуудай коллективүүд үйлэдбэриин даалгабаринуудые үдэр бүри дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһөө эхилэн оролсобо гэжэ болгарска телеграфна агентство дамжуулна. Энээнэй ашаар, Старозагорско округой 20 гаран томо предприятинууд январиин түрүүшын 10 үдэрэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, ехэ мүнгэ ба материалнуудые алмаба. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа заводой барилгашад түсэбөө 278 процент дүүргээд, декадые үйлэдбэриин ехэ амжалтануудаар дүүргэбэ. «Розова Долина» гэжэ гүрэнэй промышленна предприяти түсэбөө 142 процент, Вылко Червенковэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын завод—132 процент, «Николаево» гэжэ шахтанууд—130 процент дүүргэбэ.

Болгари доторхи эгээн ехэ, Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ шахта дээрэ советскэ стахановецууд-скоростнигуудай хүдэлмэриин методууд үргэнөөр дэлгэрнэ. Социалистическэ Ажалай Герой Александр Рангеловаар толгойлогдоһон шахтёрнуудай бригада декадын түсэбые 170 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлэв.

Польшын арадай ажахын амжалтанууд

ВАРШАВА, январиин 15. (ТАСС). Орэной түрүү предприятинууд зургаан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхын түлөө январи... түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд амжалтатайгаар тэмсэжэ байна.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Карл Либкнехтын нэрэмжэтэ, 1905 оной революциин нэрэмжэтэ ба хэдэн олон бусад лодзинско фабрикануудай текстильнэ промышленностиин талаар түрүүлэн ябана, тэдэнэр январиин түрүүшын 10 үдэрэй даалгабарие шилээд ехээр үлүүлэн дүүргэв. 10 үдэрэй даалгабарие 22,5 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн Роза Люксембургын нэрэмжэтэ текстильнэ фабрикын нэхэгшэд эгээн ехэ амжалта туйлаһан байна.

Феликс Дзержинскиин нэрэмжэтэ (Краковска воеводство) азотно заводой хүдэлмэришэд даалгабаринуудаа дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэнэ.

Январиин түрүүшын арбан үдэрэй түсэбые тэдэнэр 104 процент дүүргэв. Орэной бусад олон фабрикануудай ба заводуудай коллективүүд январиин нэгэдэхи декадын үйлэдбэриин даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай гаа мэдээсэнэ.

Венгерскэ арад эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй шиидхэбэринүүдые һайшаана

БУДАПЕШТ, январиин 14. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха арадуудай венскэ Конгрессэй шиидхэбэринүүдтэ зориулагдаһан ехэ суглаанууд Венгри дотор болоно байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ тиимэ суглаанууд Татабаня гэжэ шахтёрско центрэ, Залаэгерсег, Цеглед, Секешфехервар ба бусад городуудта болобо. Суглаануудта хабаадагшад хадаа эб найрамдал хамгаалха арадуудай венскэ Конгрессэй шиидхэбэринүүдые нэгэн һанаагаар һайшаагаа, тэдэнние бэелүүлхын түлөө эрид тэмсэхээр зэлэн байһанаа мэдүүлээ.

Эб найрамдал хамгаалгада зорюулагдаһан суглаан

СОФИ, январиин 14. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй хүдэлмэриин дүнгүүдтэ зорюулагдаһан, Червенковскэ районой ажалшадай ехэ суглаан Софида үнгэрэлдэр болобо. Эб найрамдал хамгаалха Болгарска национальна комитедэй түрүүлэгшэ, арадуудай венскэ Конгресс дээрэхи болгарска делегациин хүтэлбэрилэгшэ академик Георгий Наджаков тус суглаан дээрэ элидхэл хэбэ.

Финляндиин эмэгтэй хүдэлмэришэд ажабайдалаа һайжаруулха эрилтэ хэнэ

ХЕЛЬСИНКИ, январиин 15. (ТАСС). «Тюэкансан Санохат» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, бүд нэхэгшэдэй суглаан Тамперта болобо. Текстильнэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай нютагай организаци тус суглаае зарлаһан байна. Финляндиин эмэгтэй хүдэлмэришэдэй байдал тухай асуудал тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэв. Эрэшүүлэй ажалда орходоо, эхэнэрнүүдэй ажал багаар түлэгдэнэ гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, эхэнэрнүүдэй салин хүлһые эрэшүүлэй салин хүлһэнтэй хуули ёһоор тэгшэдхэхэ, хүдэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэ шухала байһан тухай заагдаба.

Бүд нэхэгшэдэй суглаан эмэгтэй хүдэлмэришэдэй бүхэфинляндска съездые мартын 8-да Тамперта зарлаха гэжэ шиидэбэ. Финляндиин эмэгтэй хүдэлмэришэдэй байдал ба социальна хуули гаргалга тухай асуудал тэрэ съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Чилиин зэдэй руднигуудай хүдэлмэришэдэй илалта

МОНТЕВИДЕО, январиин 15. (ТАСС). «Ла Насьон» гэжэ аргентинскэ газетэ Чилиин зэдэй руднигуудай 6,5 мянган хүдэлмэришэдэй забастовко гурбан недели үргэлжэлөөд дүүрөө гэжэ мэдээсэнэ. Хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, мүн бусад эрилтэнүүдэйнгээ хангагдаха ябадал туйлаба.

Сэрэгэй гэмтэн англиийска засагаархидай халха доро

БЕРЛИН, январиин 15. (ТАСС). Киль городой клиникэдэ байһан урдын гитлеровскэ генерал-фельдмаршал Манштейн үшөө 4 недели соо Кильдэ байха юм гэжэ баруун германска ДПА агентство Кильһээ дамжуулна. «Үнэн үгэез үгэжэ» Верль түрмэһөө абаһан табилтынь английска засагаархид һунааба. Сэрэгэй гэмтэ хэрэгүүдые хэһэнэй түлөө 18 жэл түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэһэн, Манштейн энэ түрмэдэ һуудаг байна.

Тайландын засагаархид „эб найрамдал" гэһэн үгэһөө айна

БАНГКОК, январиин 14. (ТАСС). «Пранакорн» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Тайландын дотоодын хэрэгүүдэй министерство болбол ямар-нэгэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэдээ, «эб найрамдал» гэһэн үгэ хэрэглэхэгүй гэһэн заабарие бүхы министерствонүүдтэ, правительственнэ эмхи зургаануудай ба провинциинуудай комиссарнуудта эльгээбэ.

Пакистанда хүдэлмэригүйдэлгэ ургана

КАРАЧИ, январиин 15. (ТАСС). «Синд Обсервер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Пакистанай учредительнэ суглаанай гэшүүн Нур Ахмэд һүүлэй үедэ угаа ехэ хэмжээтэй болоһон хүдэлмэригүйдэлгые усадхахын тула яаралтай хэмжээнүүдые абаха гэһэн уряатайгаар премьер-министртэ ба ажалай министртэ хандаһан байна.

Мүнөө Пакистанда бүридхэлдэ тусхай абтаһан хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 1 миллион хүн болоно гэжэ Нур Ахмед зааба.

Урда-Африканска Союзда үер болобо

ЛОНДОН, январиин 15. (ТАСС). Иоганнесбургһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, январиин 12-то ехэ аадар бороо ороһоной һүүлээр, Урда-Африканска Союзда үер боложо, түмэр замай ба телефонно холбоо тахалагдаа. Дурбанлахи аэропортдо нуур тогтобо. Замууд хаагдаа. Урда Родезиитэй холбоо бүрин таһалагдаа.

Суфкуртын 8 хүн бүриһөө нэгэнииннь гуйраншална

КАРАЧИ, январиин 14. (ТАСС). «Имроз» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Суфкур городто (Синд провинци) 74 мянган хүн ажахуунаг. Тэдэнэй 8 хүн бүриһөө нэгэниинь гуйраншалжа ябана гэжэ тусхай мэдээнүүд соо хэлэгдэнэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, январиин 15. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд үнгэрһэн үдэр Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай хамтадаа ябажа, американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй тагнуулай отрядуудтай буудалдаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Үсэгэлдэр һүни американска «летающая крепость» гэжэ самолёдууд сэрэгэй ямаршье объектнүүдгүй Урда Хамген провинциин Ковонь уездын Унгокри гэжэ амгалан нютагта дэбтолжо, тэрэнние зэрлигээр бомбодоо. Олон эхэнэрнүүд, хүгшэд ба үхибүүд алагдаһан, шархатаһан байна. Олон гэр һандаргагдаа.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

Баруун Германида эб найрамдалай тала баригшадай ажал-ябуулга

БЕРЛИН, январиин 15. (ТАСС). «Дер Морген» газетэ Дюссельдорфһоо абтаһан мэдээсэл толилбо. Эб найрамдал хамгаалха конференци Герне городто болоо гэжэ тэрэ соонь хэлэгдэнэ. Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй делегадууд конференци дээрэ үгэ хэлэбэ.

Конференци дээрэ комитет һунгагдаа. Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй шиидхэбэринүүдые Рейнын ба Рурай хүн зондо тайлбарилха зорилго тус комитедэй үмэнэ табигдаа. Конференцидэ хабаадагшад бонниско сэрэгэй «юрэнхы договорто» эсэргүү бүхы Германия хамгатай эбэй зүб договор баталхын ба ниитэгерманска һунгалтануудые хэхын түлөө тэмсэлдэ нигтаран жагсахыень Баруун Германиин хүн зонние уряалһан резолюци нэгэн һанаагаар һайшааһан байна.

Гамбургда суглаан болоно, Конгрессэй делегадууд Конгрессэй хүдэлмэри ба удхашанар тухай өөрсэдэ гэжэ газетэ саашань мэдээснэ. Суглаанда хабаадагшад эб найрамдалай түлөө, Конгрессэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлые шангадхаха зорилготой хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсэбэ.

Баруун Германида американска ба английска солдадууд дура зоргоороо аашална

БЕРЛИН, январиин 13. (ТАСС). Баруун гүрэнүүдэй эзэмдэгшэ сэрэгүүдэй алба хэгшэдэй дура зоргоороо аашалһан тухай мэдээсэл Баруун Германиин ямар-нэгэн районһоо үдэр бүри абтана.

«Форвертс» газетэ энэ оной түрүүшын 11 үдэрэй турша дотор Баруун Германиин элдэб городуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүд соонһоо толилбо. Энэнь Баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй алба хэгшэдэй хэһэн гэмтэ хэрэгүүдэй тон бага хубинь байна.

МЮНХЕН. Мюнхенэй центральна хубида байдаг пивной соо американска һогтуу солдат немецкэ нэгэ эхэнэрые стулаар сохижо унагааба. Тэрэ эхэнэр мэдээгээ алдажа, хүндэ байдалда ороод, больница абаашагдаа.

ХОЭНЕККЕН. Американска 15 солдадууд гостиница соо наншалдажа бүхы мебель эбдэбэ.

БРЕМЕН. Английска солдат Ахимда һуудаг немецкэ эхэнэр Тэкла Фельдман гэгшэдэ доболбо. Гэмтэд тэрэ эхэнэрэй толгойе хүндөөр шархатуулаа.

МЮНХЕН. Американска сэрэгэй һогтуу нэгэ хүн ябажа байһан хүнүүдые ямаршье шалтагаангүйгөөр револьвереэр буудаба. Нэгэ хүн хүндөөр шархатаа.

ГАРМИШ ПАРТЕНКИРХЕН. Американска сэрэгэй алба хэгшэ хүн улицада ябаһан немецкэ эхэнэрэ доболбо. Тэрэ эхэнэрые сохижо унагаагаад, хүсэрхэнэн байна.

БАМБЕРГ. Американска 20 солдат Бамбергын зүүн хубида байдаг нэгэ гостиницада немецкэ гражданинуудтай наншалдажа, бүхы мебелииень эбдэбэ.

МЮНХЕН. Американска гангстер Мюнхендэ таксиин шоферто доболжо, тэрэнние хэдэн дахин шаагаад, удаа тээнь тонобо.

БАМБЕРГ. Нэгэ ресторанда американска сэрэгэй хүн официанткада доболжо, тэрэнэй гүзээ ба нюур руу шааһан байна.

АЛЛЕНБАХ. Алленбахда (Беркастелиин хүдөөгэй район) американска хоёр солдат 50 наһатай таряашание сохибо. Бандидууд мэдээгээ алдаһан тэрэ хүниие улицада хаяад, автомобильда һуужа ябашаба.

ПЕЙНЕ 22 наһатай басаган бээ хоролон үхэбэ. ушарынь американска ба английска солдадууд тэрэниие хүсэрхэнэн байна.

БАМБЕРГ. Хүдэлмэришэнэй тосхонуудай нэгэндэ американска сэрэгэй хүн немецкэ басагые зэрлигээр сохижо, тэрэнэй толгой ба гүзээ руунь үдьхэлбэ.

МЮНХЕН. Мюнхен-Хартдорфдо американска солдат немецкэ эхэнэрые сохижо унагаагаад, тэрэнэй сарбуутай часы буляан абаба.

МЮНХЕН. Американска нэгэ солдат немецкэ эхэнэртэ доболжо, сумкыень буляан абаа.

ДЕЛЬМЕНХОРСТ. Английска хоёр солдат таксиин шоферые зэрлигээр сохижохёод, зугадаба.

НЮРНБЕРГ. Нэгэ гостиницын сад соо 26 наһатай немецкэ басаган Бэтти Рингэр гэгшын хүүр олдоо. Американска солдадууд тэрэнэй амиие хаажа алаһан байна.

МЮНХЕН. Американска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй солдат немецкэ коммерсантда доболжо, тэрэниие унагаагаад, 2 мянган маркатай сумкыень буляан абаа.

Франциин Национальна суглаанда Эррио үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, январиин 14. (ТАСС). Национальна суглаанай түрүүлэгшын тушаалда дахин һунгагдаһангайнгаа һүүлээр, Эдуард Эррио мүнөө һүни үгэ хэлээ гэжэ парижска радио дамжуулна. Тэрэ хадаа шэнэ правительствын үмэнэ байгаа зорилгонууд тухай хэлэбэ. Өөрынгөө үгэ соо, Эррио хадаа конституциие дахин хаража үзэхэ гэһэн антидемократическа хэмжээе дэмжэбэ. Франциин хархис хүсэнүүд хадаа правительствын «гарай сүлөө» хангахын, «декредүүд-хуулинууд» гэдэгэй түһаламжатайгаар ударидаха арга боломжые тэрээндэ хангахын, тиин правительствын ажал-ябуулгые парламентын хинаха эрхэ болюулхын тула энэ хэмжээ бэелүүлхые оролдоно.

«Европейскэ арми» гэдэг тухай асуудала хамааран, Эдуард Эррио «Европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» гэдэгые байгуулха түсэбүүдые шүүмжэлбэ.

Марокканска коммунистическэ партиин генеральна секретариин бэе муудажа байна

ПАРИЖ, январиин 11. (ТАСС). Парижска «Фрэн» түрмэдэ хаагдаһан, Марокканска коммунистическэ партиин генеральна секретарь Али Ята гэгшын бэеын элүүрэй муудаһан тухай «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Энэ үбшэн Али Ятын амиһанда аюултай боложо байна. Үсэгэлдэр Али Ята мэдээ алдажа унаба.

Японско уһан-сэрэгэй флодые һэргээн бодхоолго

ШАНХАЙ, январиин 14. (ТАСС). Токиоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, американска посол Мэрфи ба Японийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Окадзаки гэгшэдэй хоорондо Токиодо үнгэрһэн жэлэй ноябриин 12-то баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, США мүнөөдэр сэрэгэй 10 корабльнуудые Японидо «арендээр» дамжуулан үгэбэ. Бүхы дээрээ американска 68 корабль Японидо дамжуулан үгтэхэ байна. «Далайн аюулгүй байдалай корпус» гэжэ юрэнхыдөө нэрлэгдэдэг японско далай-сэрэгэй флот соо тусхай мэдээнүүдэй ёһоор 7500 матросууд ба офицернүүд тоолгдоно.

Иранда американска сэрэгэй „туһаламжа"

ТЕГЕРАН, январиин 13. (ТАСС). Иранда американска сэрэгэй «туһаламжын» программа хадаа һаяар Иранда реактивна 50 самолёт дамжуулан үгэхые хараална гэжэ «Спасате Ма» газетэ мэдээсэнэ.

Нииднжэ һурахын тула иранска сэрэгэй лётчигүүд Америка эльгээгдэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Байкал үбэлэй сагта шимээр харагдана. М. Минеевэй фото-эт[юд]

Шэнэ улаан буланда

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоз Хуһан-Хушуун гэжэ газарта байдаг гүүртын малшадта улаан булан нээбэ. Тэндэ «Родина» гэжэ радиоприёмник тэдхэгдоо.

Мүнөө малшад сүлөөтэй сагтаа улаан буландаа орожо, радио шагнана, уранһайхана литература, газетэ ба журналнуудые уншана.

Тус гүүртын агитатор коммунист Д. Дампилон малшадай дунда [...] тационно хүдэлмэри үнгэргэ[...] юм. Тэрэ хадаа КПСС-эй [...] съездын директивэнүүдые малш[...] та тайлбарилжа үгэнэ, мүн га[...] тын материалнуудые, малаг[...] тухай асуудалнуудаар хөөрэлд[...] нүүдые үнгэргэнэ.

Н. Намсарае[в]

Идейнэ үндэр удхатай зурагуудай түлөө

Бурят-Монголой советскэ уран зурагашадай Союз ба уранзурагай үйлэдбэриин мастерскойн уранзураашад республикынгаа 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэдэ эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ эхилэнхэй.

БМАССР-эй ССХ-эй правлени КПСС-эй обкомой бюрогой шиидхэбэрие бэелүүлхэ зорилгоор 1953 оной творческо хүдэлмэриин түсэбые зохёожо баталһан байна.

Тус түсэбэй ёһоор уранзураа[...] республикынгаа культурна ба [...] дустриальна ургалтые, промыш[...] ностиин ба хүдөө ажахын ту[...] шүүлые харуулха юм. Уранзу[...] шад энэ жэлдэ зураха зохёол[...] даа идейнэ үндэр удхашанар[...] гаар гүйсэдхэхэ хэрэгтэ бүхы х[...] элсүүлэнхэй.

Д. Никоро[в]

Уншагшадай конференци үнгэргэбэ

Улан-Үдын бурят дунда һургуулиин һурагшад А. П. Гайдарай «Тимур ба тэрэнэй команда» гэһэн повестёор уншагшадай конференци үнгэргэбэ.

7-дохи классай һурагшад М. Павлов, Л. Лхасаранов гэгшэд Тимурай образ тухай һонирхолтойгоор хөөрэбэ. Һурагшад Заинанов, Бадмаев болон бусад повесть тушаа өөһэдынгөө һанамжануудые [...]лэ хэлэһэн байна.

Үгэ хэлэгшын дүүрэһэнэй [...] тэ эрод хэлэ заадаг багша Г. Герасимова А. П. Гайдарай био[графи] тай һурагшадые танилсуу[лжа] тайгаа хамта, тэрэ повесть соо[...] шэгдэһэн һайн жэшээе халан [...] хыень һурагшадые уряалһан ба[йна].

Б. Бадмае[в]

Нүүдэл театрын зүжэг

«Коммунизм» колхозой (Бичура) БМАССР-эй нүүдэл драматическа театрын артистнууд ерэжэ, «Гэр булын нэрэ хүндэ» гэһэн зүжэг табиба.

БМАССР-эй габьяата артистка нүхэр Степанова болон бусад артистнууд амжалтатай һайнаар [на]дажа, колхозигүүдые ехээр һо[ни]хуулаа. Удаань зүжэг хара[...] театрын коллективтэ баяс[...] хүргэһэн байна.

Б. Цырендондо[в]

„Түрүүшын үдэрнүүд" гэжэ шэнэ фильм гар[аба]

Бурят-Монголой Главкинопрокадай контора «Түрүүшын үдэрнүүд» гэжэ уранһайханай шэнэ польско фильмые һаяхан республикын кинотеатрнуудай экрануудта дээгүүр гаргаба.

Фильм соо шэнэ демократическа Польшодо арадай ажахые һэргээн бодхоолгын нэгэ үе харуулагдана.

Советскэ Армиин хүсэтэ шанга сохилто доро гитлеровскэ бандидууд ухаа мэдээгүй гэдэргээ сухарина. Тэдэнэр гэдэргээ тэрьедэхэдээ промышленна барилганууды һандаргаха гэжэ оролдоно.

Заводуудые һэргээн бодхо[ол]һэн Коммунистическэ парти[ин] польско арад халуунаар уг[...]жэнэ.

Гитлеровскэ эзэмдэлгын Польшын территори дээрэ хорото эзэгэлэнүүд хара [...] тагнуулшадай хүлһэнэшэ[д] һэргээн бодхоолгын хүд[элмэри] һаатуулха зорилготойгоор алана, һүйдхэлэй хүдэлмэ[ри] дэ, эдеэ хоол зөөлгые таһ[...] Гэбэшье, арадай хүсэн[...] дэлгэ бурууташа, тэдэнэр[...] дэнэ.

Н. Тк[...]

МЭДЭЭСЭЛ

Бурят-монгол хэлэнэй асуудалнуудай талаар научна конференци Улан-Үдэ городто январиин 26-да нээгдэхэнь. СССР-эй Наукануудай академиин языкознаниин институдай, СССР-эй Наукануудай академиин Востоковедениин институдай эрдэмтэд, республикын, ба Усть-Ордынска национа[льна] ругуудай һургуулинуудта монгол хэлэ заадаг багш[а] конференцидэ уригдаба.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖ[ИПОВ]

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Садко» гэжэ уранһайханай үнгэтэ шэнэ фильм (12, 14, 16, 18 ба 22 часуудта).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«Константин Заслонов» (12 части), «Зингуган» (14, 16 ба 20 часуудта), «...ска барон» (18 ба 22 часуудта).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00452. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.